

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
People's Political Participation in Local Government
in Khon Kaen Municipality

พระมหาชนาธิป ชยเมธี (เรืองชัย)

PhramahaChanathip Chayamethee (Ruengchai)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

Email: Phramhachnathipreuxngchay@gmail.com

(Received: March 9, 2022/ Revised: December 23, 2022/ Accepted: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 91,650 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Taro Yamane จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนจำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ พระสงฆ์ฆาติการ บุคคลกรและประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test และ F-test วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่าด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.56$) รองลงมา คือ ด้านการติดตามข่าวสาร ($\bar{x} = 3.55$) ด้านข้อบัญญัติท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบ ($\bar{x} = 3.50$) ตามลำดับ
- 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การปกครองส่วนท้องถิ่น; หลักอุปถัมภ์

Abstract

This research aimed to 1) study the level of people's political participation in local government in Khon Kaen Municipality; 2) compare the level of people's political participation in local government in Khon Kaen Municipality. The sample included 400 participants obtained from 91,650 citizens with the right to vote who lived in Khon Kaen City Municipality area by using Taro Yamane's sampling technique, and the key informants were 12 Sangkhatikan monks, personnel and citizens in Khon Kaen City Municipality area obtained from purposive sampling technique. Research instruments included a questionnaire and interview form. Statistical methods for data analysis included frequency, percentage, average, standard deviation, t-test and f-test and data analysis used the statistical package for the social sciences. For qualitative research, data was analyzed by using contextual content analysis techniques.

Research results showed that

1) A level of people's political participation in local government in Khon Kaen Municipality was in general at a high level. When considering each aspect, it was found that they were in the order of the highest average to the lowest average. Found that the management had the highest mean ($\bar{x} = 3.56$), followed by news monitoring ($\bar{x} = 3.55$), local regulations ($\bar{x} = 3.52$), and the aspect with the least average was the inspection ($\bar{x} = 3.50$) respectively.

2) Regarding to comparison, it was found that, on average, different educational levels politically participated in local government in Khon Kaen Municipality overall differently with a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Political Participation; Local Government; Aparihaniya Dhamma

1. บทนำ

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาตั้งแต่ปี พ.ศ.1893 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2475 จึงมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ต่างมีหน้าที่ในการบริหารราชการที่แต่ละหน่วยงานจะทำหน้าที่หลักในการประสานการทำงานระหว่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนด้วยความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (จิรวรรณ อินทริยสังวรณ, 2552: 1) การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของการปกครองจะเกิดขึ้นได้จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการที่ส่งเสริมระบบการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยและก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด ในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมากการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จ

สิ้น มีสมาชิกสภาท้องถิ่นมีคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนัก ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเอง ประสบความล้มเหลวอย่างมาก (กองราชการส่วนตำบล, 2550: 16)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ในบทบัญญัติมาตรา 252 ได้กล่าวถึงที่มาของสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง ส่วนผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ยกเว้นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มีโดยวิธีอื่นก็ได้ตามที่กฎหมายบัญญัติแต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์วิธีการ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้นและง่ายขึ้นโดยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองเริ่มตั้งแต่กระบวนการเลือกตั้งที่มาและคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา หลักเกณฑ์ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง และเพิ่มหลักการให้กับการออกเสียงประชามติ โดยให้ผลของการออกเสียงประชามติเป็นการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีหรือให้มีผลเป็นข้อยุติได้ ซึ่งแต่เดิมผลของประชามติเป็นเพียงแค่การให้คำปรึกษาเท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554: 7-8)

ในขณะที่ สภาพปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลนครขอนแก่นพบว่าประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อย การมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้น ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนักทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นเช่นการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นการจัดทำประชาคม มีผลทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครขอนแก่นไม่สามารถตอบสนอง และดูแลความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อนำไปสู่การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยอันเป็นพื้นฐานของมนุษย์และเพื่อประโยชน์และยกระดับคุณภาพของคนในท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 91,650 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Taro Yamane จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ พระสังฆาธิการ บุคลากรและประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” งานวิจัยฉบับนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview)

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 41 ข้อ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีคำถามที่แน่นอน โดยทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 7 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Validity) ความเหมาะสมทั่วไป รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้ เนื้อหาปรับปรุงแก้ไข นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ตรวจสอบแก้ตามผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทำการทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ใช้วิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.94

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะสำคัญทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคลสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), และอธิบายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติที-เทส (t-test) และ เอฟ-เทส (F-test) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ตามลำดับ

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.50 มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีอาชีพข้าราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 รายได้ 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80

2. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด พบว่าด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.56$) รองลงมา คือ ด้านการติดตามข่าวสาร ($\bar{x} = 3.55$) ด้านข้อบัญญัติท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบ ($\bar{x} = 3.50$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยนี้ กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ และ ประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมและต้องแสดงความคิดเห็นอย่างสุจริตและตรงไปตรงมา การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันของคนในสังคมจะต้องมีการพบปะประชุมปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อบัญญัติท้องถิ่นและการวางแผนพัฒนาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครขอนแก่น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนครขอนแก่น และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในเทศบาลนครขอนแก่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของเทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลนครขอนแก่น มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเสนอข้อคิดเห็นประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาลนครขอนแก่น ส่งเสริมให้ประชาชนติดตามข่าวสารของเทศบาล

ใบปลิว และ ป้ายโฆษณาของเทศบาลนครขอนแก่น มีการส่งเสริมให้ประชาชนติดตามข่าวสารของเทศบาลนครขอนแก่นทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ และเสียงตามสาย มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับสมาชิกในครอบครัวหรือชุมชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Manop Khemmuang (2013) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับ PhramahaThatsaphong Chayamethee (Klinsrisuk) (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภเทพสสิต จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภเทพสสิต จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาเกิดจากการเรียนรู้จากการกลั่นกรองและเก็บเกี่ยวความรู้ด้านต่าง ๆ จะส่งผลต่อวิธีคิด วิธีปฏิบัติ ความเชื่อ บุคลิกภาพทางความคิด ตลอดจนแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ PhramahaPrasertsak Punyapattano (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่นตามหลักอภิธานิธรรม พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่นตามหลักอภิธานิธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมและต้องแสดงความคิดเห็นอย่างสุจริตและตรงไปตรงมา การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันของคนในสังคมจะต้องมีการพบปะประชุมปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมลงมติเห็นชอบร่วมกันซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมภายในองค์กรและชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กรและชุมชน การทำกิจที่ควรทำโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่ร่วมกัน ไม่กินแหนงแคลงใจกัน จะทำงานอะไรก็สำเร็จได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมการส่งเสริมให้ประชาชนมีการแสดงความคิดเห็นต่อข้อบัญญัติที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนท่านยินดีปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับมีการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติและกฎหมายที่มีอยู่ มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบัญญัติข้อกฎหมายของท้องถิ่น มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อบัญญัติที่มีอยู่ให้เป็นสากลและทันกับการพัฒนา ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำชุมชนด้วยความเคารพ เชื่อฟัง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา ให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นคำแนะนำของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ยาวนาน ดังนั้นเราต้องให้เกียรติ ให้ความเคารพนับถือ และรับฟังความคิดเห็นของท่านในฐานะที่เป็นผู้รู้และมีประสบการณ์มาก ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมส่งเสริมให้ประชาชนในองค์กรและชุมชนเปิดโอกาสให้สตรีได้มีบทบาทและหน้าที่ภายในองค์กร ส่งเสริมให้ประชาชนในองค์กรและชุมชนได้จัดสรรตำแหน่ง

งานภายในองค์กรให้ผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ส่งเสริมให้ประชาชนในองค์กรและชุมชนเปิดโอกาสให้สตรีได้รับความคุ้มครองโดยชอบธรรมตามกฎหมายส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทำงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรักษาศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่นของตนเองวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นควรรักษาไว้ ส่งเสริมให้ประชาชนเคารพศาสนสถานและรักษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาโดยนำหลักธรรมของศาสนามาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมให้ประชาชนรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกิจพระศาสนา บำรุงวัดวาอาราม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ส่งเสริมให้ประชาชนประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้อง และที่เป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อการประชุมเป็นการหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันการประชุมกันบ่อยๆ คุยกันบ่อยๆ ส่งเสริมให้ประชาชนการทำงานที่ควรทำโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่รวมกัน ไม่กินแหนงแคลงใจกัน จะทำงานอะไรก็สำเร็จได้ การตรงต่อเวลาเป็นการเสียสละ เป็นการแสดงน้ำใจเห็นอกเห็นใจผู้อื่นให้ความสำคัญของคำว่าทีม ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อบัญญัติที่มีอยู่ให้เป็นสากลและทันกับการพัฒนาไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆตามความต้องการของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆตามอิทธิพลใดอิทธิพลหนึ่ง ไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆโดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม ส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำชุมชนด้วยความเคารพเชื่อฟัง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา ให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นคำแนะนำของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ยาวนาน ดังนั้นเราต้องให้เกียรติให้ความเคารพนับถือ และรับฟังความคิดเห็นของท่านในฐานะที่เป็นผู้รู้และมีประสบการณ์มากปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำชุมชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้ประชาชนในองค์กรและชุมชนเคารพสิทธิของกันและกันโดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นสามารถแสดงออกได้หลายประการ เช่น การแสดงความคิดเห็นการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมให้ประชาชนในองค์กรและชุมชนรู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนในองค์กรและชุมชนเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือโครงการ เกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตปลูกฝังส่งเสริมพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความสงบสุข ส่งเสริมให้ประชาชนเคารพศาสนสถานและรักษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนได้รักษาศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาโดยการปลูกฝังจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาโดยนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาโดยนำหลักธรรมของศาสนาที่ใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Butsara Phothisuk (2015) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหลักอุปสรรคธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prayong Phomma (2013)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่นตามหลักอปริหานิยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากดังนั้น ควรมีการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

2) ผลการศึกษาระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายให้ประชาชนทุกระดับการศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเท่าเทียมกัน

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในการนำหลักอปริหานิยธรรม ไปประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2) ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับนำหลักอปริหานิยธรรมไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1) ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงลึก การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

2) ควรศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมอื่น เช่น สัปปริสธรรม 7 สังคหัตถ์ 4 เป็นต้น การประยุกต์ใช้หลักธรรมหมวดใด อันเป็นแนวทางให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

7. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กองราชการส่วนตำบล. (2550). *ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2550*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

จิรวรรณ อินทรีสังวรรณ. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- บุศรา โพธิสุข. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- ประยงค์ พรหมมา. (256). *การบริหารงานตามหลักการบริหารนิยมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาทัศนพงษ์ กลิ่นศรีสุข. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ใน อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาประเสริฐศักดิ์ กลิ่นศรีสุข. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี*. วารสารพุทธมรรค ธรรมศึกษา ศูนย์วิจัย โรงเรียนวัดอาวสุวิสิทธิ์าราม. 5(2), 35-50.
- มานพ เข้มเมือง. (2556). *การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแขง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 5(1), 107-124.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2554). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ภาษาอังกฤษ

- Butsara Phothisuk. (2015). *People's Participation in Local Politics: A Case Study Chang Phueak Subdistrict, Mueang District, Chiang Mai Province*. Research Report Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus.
- Jirawan Organic Sangwan. (2009). *Public Participation in the Preparation of the Three-Year Development Plan: A Case Study of Pong Phrae Subdistrict Administrative Organization, Mae Lao District, Chiang Rai Province*. Master of Public Administration, Graduate School, Chiang Rai Rajabhat University.
- Kowit Phuangngam. (2005). *Thai Local Government Principles and New Dimensions in the Future*. Bangkok: Wiyuchon.
- Manop Khemmuang. (2013). *participation in local political elections of people in Nong Waeng Subdistrict Municipality Lahan Sai District Buriram Province*. *Academic Journal of Buriram Rajabhat University*. 5(1), 35-50.
- PhramahaPrasertsak Punyapattano. (2020). *Political Participation of People in Surat Thani Municipality*. *Buddhamak Journal Dharma Studies Research Center Wat Awut Wiksitaram School*. 5(2), 107-124.
- PhramahaThatsaphong Klinsrisuk. (2020). *people's political participation in local government in Thep Sathit District Chaiyaphum Province*. Master of Political Science Thesis, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Prayong Phomma. (2013). *Administration in accordance with the moral principles of Khon Kaen Provincial Administrative Organization*. Master of Buddhist Thesis, Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

- Secretariat of the House of Representatives. (2011). *People's Political Participation*. Bangkok: Publishing Office of the Secretariat of the House of Representatives.
- Subdistrict Government Division. (2007). *Subdistrict Council and Subdistrict Administrative Organization information for the year 2007*. Bangkok: Local Printing House.
- Suphasawad Chatchawan. (2002). *Local Government and Public Participation*. Bangkok: Torch Publishing Project.
- Udom Tumkosit. (2011). *Modern Local Governance: Lessons from Developed Countries*. Bangkok: Sat Four Printing.